

KOTECZ JÓZSEF

AZ IFJÚSÁG BEKAPCSOLÁSA AZ EGYHÁZ ÉLETÉBE

Az ifjúság az élet legígéretesebb szakasza, tele van reménységgel, merész álmokkal, jövőt építő hittel. Minden fiatal korának tartalmi lényege az élet értékeinek, szépségének keresése. Ez olyan küzdelem, melyet megvívni legtöbb esetben egyedül az egyénnek kell - és ehhez az ifjúság ragaszkodik is, Istennek hála -, de azért sok alkalommal elkel, sőt jól jön a kisebb vagy nagyobb közösség segítése, jóértelemben vett útmutatása, támogatása.

E küzdelem kettős értékű: edződik az ifjú az életre, ugyanakkor méri is önmagát az élethez. Ki-ki a maga módján keresi az élet értelmét, helyét a világban, boldogulását a mindennapokban. Vannak messzirelátó, "álmokat álmodó" fiatalok, kik nap mint nap erőfeszítéseket tesznek az igazi értékek elnyerése, a méltó jövő megalapozása érdekében; és vannak fiatalok, akikben szunnyad ez az igény, és inkább a napi örömszűz, múlt értékek szerzésére fektetik a hangsúlyt. Ez utóbbiak táborát növeli a napjainkban és talán még sok éven keresztül érvényben maradó, ún. "szociális háló", amelyben érettségizett vagy egyetemest végzett ifjainknak nem munkalehetőséget kínál a társadalom - hol álmait, tudását értéktelítő hite által érvényesíthetné a maga és a körülötte élők gyarapodására -, hanem ideig-óráig munkanélküli segélyt, amit, ha történetesen nem kell betenni a közös családi kasszába, elég a napi Colára, szivarra, de könyvre, színházra, vagy Uram bocsásd, egy-egy fejet, szívet, lelket tágtító külföldi útra nem lenne elég.

Ezt az ifjúságot kell nekünk bekapcsolnunk az egyházi életbe, amely kettős célt szolgál. Szolgálja ifjúságunkat, vagy legalábbis ifjaink azon, sajnos egyelőre még elég kevés hányadát, kik igénylik az egyház segítségét, erkölcsi támogatását álmaik, terveik, életcéljaik megvalósításáért vívott küzdelmükben. Hasznára, előmenetelére van egyházunknak is, hiszen ma már mindannyian látjuk, érezzük, hogy szükség van egyházközségeink életében vérátömlesztésre.

Jeles elődeink, jelenkori neves vagy névtelenül is építő, cselekvő híveink, lelkészeink életére, szolgálatára alapozva ifjú szívekben élni, előrelépni együtt az általuk mutatott úton, vagy új utakat keresve szolgálni Istent és hitünk, nemzetünk ügyét. Ez egyházunk célja. E cél eléréséhez van szükségünk ifjainkra, egyházunk fiatalágára.

És itt jön a HOGYAN kérdése. Mit tegyünk azért, hogy ifjainkat be tudjuk kapcsolni az egyházi életbe? Mit adjunk nekik és mit várjunk tőlük?

A bekapcsolás lehetőségeit vizsgálva lelkésztársaim és saját tapasztalataim alapján két eset lehetséges. Lelkésztársam mesélte boldog büszkeséggel, hogy egyházközségében az ifjúság egy része vált valóságos kezdeményezővé, sőt kényszerítő erővé ezen az úton. Ez a könnyebbik eset, de itt is vigyázni kell, hogy a felkínálkozó erőket, tehetségeket, akarásokat értéktelítő mederbe egyengessük.

A második eset a gyakoribb, és ez történt Felsőrákoson is. A lelkész a kezdeményezője, elindítója ennek a folyamatnak. Ő az, aki hívja az ifjúságot és ígéri az együtt, közösen eltöltött kellemes órák melegét, meghitt örömet, értéktelítő lehetőségeit. Ebben az esetben sem mellőzhető az ifjúság hozzáállása,

hiszen csak azzal lehet dolgozni, aki akar, aki hajlandó is erre, de nagyon sok függ a lelkész egyéniségétől, hozzáállásától, nevelői hozzáértésétől. Ezen a téren pedig véleményem szerint akadna pótolnivaló lelkészképző intézetünk oktatási célkitűzéseiben is.

Itt eszembe jut Jézusnak "A gazdag ifjú" c. példázata egy emberről, aki nem is biztos, hogy ifjú volt, hiszen a három evangéliumi tudósítás közül egyedül a Máté szerinti az, amelyben tényleg ifjú az, aki Jézushoz fordul élete nagy kérdésével. Jézus válasza a vagy-vagy ténye elé állítja az útkeresőt. Gyors és gyökeres élet- és eszményváltást követel. És itt adódik a kérdés: helyes volt-e Jézus válasza, vagy talán inkább így fogalmazzunk: nevelői szempontból kielégítő-e, célravezető-e ez a válasz?

Szerintem, nem! Gondoljunk bele, mi lett volna, ha Jézus egyszerűen így szól az ifjúhoz: Jer és kövess engem! és magával vitte volna útjaira. Mellette ülhett volna akkor is, amikor a nincstelen utolsó fillérjeit is beledobja a perselybe, ott ülhett volna a gazdag Zákheus asztalánál, midőn üdvössége lesz a háznak.

Vajon, ha így lépésről-lépésre, ha kell kisebb kompromisszumok árán is rávezette volna élete, úgy tűnik, egyetlen fogyatékoságára, hiszem, hogy nem úgy végződne a példázat, ahogy végződik: "Amikor meghallotta ezt a beszédet, elszomorodva távozott, mert nagy vagyona volt." (Mt 19, 16-22)

Gazdagok, sok lelki, szellemi értékkel rendelkeznek ifjaink. Ahhoz, hogy ezek kiteljesedjenek, hogy velük élni tudjanak, hogy ezeket önmaguk, népük, jelen esetben egyházuk szolgálatába állíthassák az EMBER-ré növés kemény, rögzös útjain, az egyház, mint közösség, melynek szüksége van ifjaira, nem válhat restté. Kitért karokkal kell eléjükbe menni, magunkhoz öelve értékeikkel és gyarlóságaikkal együtt, és úgy nevelni őket, hogy az értékek kiteljesedjenek, a gyarlóságok megszűnjenek.

A nevelés első lépése, hogy az ifjúság meg tudja különböztetni a formai és tartalmi elemeket, hogy megalapozhassák értékrendjüket. Nem kampányszerű, jól hangzó szólamokra van szükség. Az sem elég, ha megtanulják, hogyan mondjanak nemet. Ennél több, mélyebb, tartalmi, erkölcsi követelményeket megvalósító nevelő munkára van szükség, amelynek során meg tudják különböztetni a csillogó értéktelenségektől a valós értékeket, amelyek gyarapításában együtt tudjon dolgozni, aktívan részt venni az egyház életében.

El kell érünk, hogy ifjúságunk ALANYA és ne TÁRGYA legyen egyházi életünknek! Ne fogadja el, hogy az események sodorják, ne a véletlenszerűségekre alapozzon, hanem alkotó, pozitív értékeket létrehozó tevékenységgel kezében tarthassa saját és egyháza sorsát.

E kérdésben nagyon fontos dologra szeretném felhívni a figyelmet. Egy pillanatra se tévesszük szem elől azt a 35-40 esztendő, amely során ifjúságunkat megpróbálták kisebb-nagyobb eredménnyel eltávolítani az egyháztól, az ateizmus, a materializmus szellemében nevelni, kevés vagy semmi gondot sem fordítva lelki, erkölcsi nevelésére.

Nem érünk el célt, ha máról-holnapra azt követeljük tőlük, hogy önmagukat megtagadva, minden egyébről lemondva az egyház oldalára álljanak. Bekapcsolásuk egy olyan folyamat, mely kezdődik a "nyolc óra munka, nyolc óra pihenés"-sel, folytatódik a "Zavaros a Nyárád"-dal, hogy eljussunk a "Hatalmas Isten, győzhetetlen várunk"-ig. E folyamat irányításában különösen a kezdet, az indulás idején nagy szerepe van a lelkész egyéniségének.

Véleményem szerint az első és legfontosabb követelmény a kölcsönös megértés. Megérteni ezt az ifjúságot erényeivel és tévedéseivel együtt, ugyanakkor elfogadtatni, megértetni velük magunkat és azt az eszmét, melynek zászlaja alá hívjuk őket.

A megértés alapvető feltétele, mint minden egyéb emberi kapcsolatban, az empátia, a másik fél életébe való beleélés, sőt azonosulás. A megértés ugyanis nemcsak intellektuális tevékenység, hanem érzelmi ráhangolódást, beleélést is feltételez mindkét fél részéről.

Nem könnyű dolog ez, különösen az idősebb lelkésznezmedék esetében, de ha eredményt akarunk elérni, feltétlenül szükséges. Ez nem valami velünk született, ösztönös képesség, amelyben mindeni egyformán részesül, bár elsajátítása nagyobbrészt tudattalanul történik. Nem könnyű dolog, de tanulható és tanítható. A megértés által legyőzhető a kommunikációs nehézség is az adott esetben különböző nemzedékeket képviselő lelkész és ifjúság között.

És végezetül újra a lelkészhez szólnék: szükségünk van kreatív ötletekre, hogy megnyerjük az ifjakat, hogy felkeltsük érdeklődésüket, hogy rácsodálkozva az általuk sokszor régimódinak, elavultnak megismert dolgok és tények között az újszerűre, a nekik is megfelelő "más"-ra, feltegyék a kérdést: Jé, hát így is lehet? Ha ez sikerül, meg vagyok győződve, hogy a következő kérdés már így fogalmazódhatik meg: Nem lehetne-e másként, esetleg jobban, tevékenyebben dolgozni és élni? És így válnak irányítottakból irányítókká, kezdeményezőkké.

Ne féljünk megújítani az idejét múlt szabályokat. Mondjunk le nyugodtan, bátran az "egyetlen helyes válasz" mítoszáról, melyet nemegyszer előszeretettel űznek iskolában, egyházban, társadalomban. Adjunk teret a komoly dolgok mellett a játékoságnak, a tréfálkozásnak, a többértelműségnek. Utasítsuk el a szűklátókörűséget, a csóllátást, a hibák bűnként való kezelését. Így válhat egyéniségünk vonzóvá, követendő példává ifjúságunk előtt, és ha minket elfogadnak, holnap magukénak vallják egyházukat, hitüket is.

Befejezésként elmondom Fekete Gyulának a "Lyukas óra" c. irodalmi lapban megjelent meséjét:

Mesélik, hogy egy Csipkerózsika nevű leányka tizenöt éves korában orsóval megszurta az ujját, álomba merült, és száz év múlva egy királyfi csókjára ébredt föl, ugyanolyan fiatalon.

A valóságban nem így volt. Annyi igaz, hogy szép, fiatal lány volt Csipkerózsika. Sokat ábrándozott, talán túl sokat is, és tizenöt éves kora táján valóban több ízben elringatták az álmái. Az is megesett olykor, hogy álmaiban fölkereste egy királyfi, s ilyenkor csókot is váltottak. Telt az idő. A száz esztendő kétségkívül a mesemondók túlzása. Valóban elmúlt egy-két vagy több évtized, de legfeljebb ha fele a száznak, s egyszerre csak fölserkent álmaiból Csipkerózsika. Nem a királyfi csókjára neszelt föl, a királyfi látogatásai régóta elmaradtak már. Szívtáji fájdalmak gyötörték. Belenézett a tükörbe, és ráncozó arcú, őszhajú öregasszony nézett vissza rá tört fényű szemmel. "Mi történt énelem?! - kérdezte önmagától. - Hova tűnt az élet? Hiszen még csak tegnap voltam tizenöt éves!"

A ma még tizenéves fiatalság a legnagyobb kincsünk, jövődönk záloga. Vigyázzunk rá, hogy a csipkerózsikás álom, melyből a valóságban mindig keserű az ébredés, erőt ne vegyen rajtuk!

Adja Isten, hogy közös akarásunk, együttműködésünk által "öregedjenek" ők hozzánk és egyházunkhoz; az egyház pedig fiatalodjon meg általuk.

KATÓ BÉLA

AZ ÚJ GAZDASÁGI ÉLET KIHÍVÁSAI A LELKIPÁSZTORI MUNKÁBAN*

Pontosan nem tudom, hogy a téma és az előadó megválasztása kinek az ötlete volt, s azt sem, hogy a teológus ifjúságnak hány százalékát érinti a lelkipásztori munkának a címben feltüntetett vetülete, de akár érdekel most ez a téma, akár nem, holnap már szembe találkozol a kérdéssel, és akkor, ha az elmondottakból felrémlik egy-egy gondolat, talán segítségül szolgálhat a kezdő, tanácstalan lelkipásztornak.

Hogy mennyire beszélek igazat, azt bizonyítja az a tény, hogy nemrég levelet kaptam egy exmissziós társatoktól, amit az ő utólagos engedelmével most felolvasok nektek...

E levél kapcsán világossá válik, hogy milyen kérdésekkel találja szembe magát a ma szolgálatba induló lelkipásztor. Először is felmerül az a kérdés, hogy felkészültünk-e eléggé erre a kihívásra? Nem kellene-e, mint ahogy régen volt, az ötödéven gazdasági képzést is kapjanak a lelkészek, de ezzel szemben kérdés az is, hogy a gazdasággal való foglalkozás a mi feladatunk-e? A kérdések sokkal összetettebbek, mintsem hogy igennel vagy nemmel tudjunk ezekre válaszolni. Először azt kellene megvizsgálunk, hogy mit vár el az egyháztól, a lelkipásztortól e megváltozott körülmények között a gyülekezet, világszerinti javakat vagy Jézus-i erőket?

Emlékezzünk az Ékes Kapunál történő jelenetre, mikor a koldus Pétertől is pénzt vár, de ő így válaszol: "Aranyom és ezüstöm nincsen nékem, hanem amim van, azt adom én néked, a Názáreti Jézus nevében kelj fel és járj."

Sokszor próbáljuk felmérni, hogy hol történt nagyobb romlás az elmúlt esztendőben, anyagiakban-e vagy lelkiekben. Kétségtelen, hogy a szocialista gazdasági rend az egyéni érdek, a magántulajdon megszüntetésével az embertől idegen ideológiával súlyos válságba sodorta a társadalmat. A romlás látható, kézzel fogható. Elég végigmenni a falun és látni a romladozó házakat, a parlagon maradt földeket, az infrastruktúra hiányát. A lelki romlás egy sétálás alkalmával talán nem vehető észre, csak miután kikerülsz a falura és beletekintesz az emberek életébe, döbbsenz rá arra, hogy a romlás sokkal nagyobb a lelkiekben, mint az anyagi világban.

Egy düledező házat rendbe lehet rakni, ha van, aki ezt akarja. Jézus a 38 éve fekvő embertől is azt kérdezi, hogy akarsz-e meggyógyulni. Ez azért van, mert az Isten a meghalni készülő emberekkel semmit nem akar kezdeni. A jelek arra mutatnak, hogy nem akarunk, mert mi mást jelentene az a lélekszám fogyatkozás,

---

* Elhangzott 1994. február 8-án Kolozsvárt a teológiai csendes napokon.